ויכול למחות פחות מטפח אין לו חזקה ואין יכול למחות: **גמ'** אמר רבי אסי אמר רבי מני ואמרי לה אמר רבי יעקב אמר רבי מני החזיק בטפח החזיק בד' מאי קאמר אמר אביי ה"ק [א]החזיק רוחב טפח במשך ארבע החזיק ברוחב ארבע: פחות מטפח אין לו חזקה ואינו יכול למחות: אמר רב הונא לא שנו אלא בעל הגג בבעל החצר [ב]אבל בעל החצר בבעל הגג יכול למחות ורב יהודה אמר אפילו בעל חצר בבעל הגג אינו יכול למחות לימא (א)בהיזק ראיה קמיפלגי דמר סבר שמיה היזק ומר סבר לאו שמיה היזק לא דכולי עלמא שמיה היזק ושאני הכא דאמר ליה לתשמישתא לא חזי למאי חזי למתלא ביה מידי מהדרנא אפאי ותלינא ביה ואידך א"ל זימנין דבעיתת:

מתני' [ג]לא יפתח אדם חלונותיו לחצר השותפין [ד]לקח בית בחצר אחרת לא יפתחנה בחצר השותפין [ה]בנה עלייה על גבי ביתו לא יפתחנה לחצר השותפין אלא אם רצה בונה את החדר לפנים מביתו ובונה עלייה על גבי ביתו ופותחה לתוך ביתו: **גמ'** מאי איריא לחצר השותפין אפילו לחצר חבירו נמי לא לא מיבעיא קאמר [ו]לא מיבעיא לחצר חברו דלא אבל לחצר השותפין דא"ל סוף סוף הא קא בעית אצטנועי מינאי בחצר קא משמע לן דאמר ליה עד האידנא בחצר הוה בעינא אצטנועי מינך השתא אפי' בבית נמי בעינא אצטנועי מינך ת"ר מעשה באדם אחד שפתח חלוניו לחצר השותפין ובא לפני ר' ישמעאל בר רבי יוסי אמר לו החזקת בני החזקת ובא לפני רבי חייא אמר יגעת ופתחת (א) [ז]יגע וסתום אמר רב נחמן

ולסתום

ואפילו בעל החצר בבעל הגג אין יכול למחות. אע"ג דגבי זיז [שלפני] החלון דיוצא לרשות הרבים לא שרינן במסכת עירובין (דף נח:) להניח עליו אלא כלים הנשברים משום דחיישינן דלמא נפיל ואתי לאתויי והכא לא חיישינן שמא יפול על ראשו של בעל החצר שאינו עומד כל שעה תחת הזיז א"נ התם לא אסר אלא להניח עליו אבל הכא איירי למיתלא ביה דבדבר התלוי לא חיישינן לנפילה וא"ת והיאך יכול בעל הגג להשתמש בזיז והא איכא מעקה דאמר בפ"ק (לעיל ב:) גג הסמוך לחצר חברו עושה לו מעקה גבוה ארבע אמות וי"ל כגון דהזיז בקרן זוית בסוף המעקה:

מאי איריא לחצר השותפין. פ"ה מאי איריא לחצר השותפין שמזיק לשנים משמע מתוך פירושו שהוא אינו שותף באותה חצר וקשה לר"י לפירושו מדמסיק בתר הכי אלא אפילו לחצר השותפין דאמר ליה סוף סוף בעית לאיצטנועי מינאי משמע שהוא שותף ונראה לר"י לפרש מאי איריא לחצר השותפין שהוא מזיק לו משני מקומות אפילו לחצר חבירו שאינו מזיק לו אלא מכאן נמי ולפי' קשה לרשב"א דא"כ מאי קאמר עד האידנא הוה בעית כו' הוה ליה למימר קא משמע לן דבשני מקומות לא מצינא לאיצטנועי מינך ונראה לי דמעיקרא דפריך מאי איריא לא סלקא דעתיה שיש לו שותפות בחצר:

בבית לא בעינא לאיצטנועי מינך. פירוש כשאתה בבית אבל פירוש אחר שפ"ה כשאני בבית אין נראה לרשב"א דהשתא נמי לא בעי לאיצטנועי בתשמיש הבית דהא האי חלון דפתח אינו לא כנגד הפתח ולא כנגד החלון דהא תנן (לקמן דף ס.) אין פותחין חלון כנגד החלון כו':

לקח

ויכול למחות. כלומר הבא להוציא זיז טפח בתחלה לחצר חבירו יכול למחות בו בעל חצר שלא למלאות אויר חצירו ולא אמרינן זה נהנה וזה אינו חסר דודאי איכא חסרון כדאמרינן בגמרא גבי זיז פחות מטפח דמגו דמשתמש בעל הגג בזיז רואה בחצר ואיכא היזק ראיה: **פחות מטפח אין לו חזקה.** שאם ירצה בעל החצר לבנות שם בונה משום דלא קפיד דבציר מטפח לא חשיב: **ואינו יכול למחות.** בגמרא מפרש מי אינו יכול למחות במי: [ב]**זיז.** הוא כעין נסר או ראש קורה הבולט מן העלייה לחוץ וראוי לתלות בו חפציו: **גמ' מאי קאמר.** דמשמע דהכי קאמר שאם החזיק בהוצאת זיז ארוך טפח יכול להוציא כמו כן זיז ארבעה דכיון דהחזיק בזיז טפח החזיק נמי בארבעה ומילתא בלא טעמא הוא שאם נתרצה לו בעל החצר בטפח לא נתרצה לו בארבעה: **הכי קאמר החזיק.** בזיז שהוא רוחב טפח באורך ד' טפחים בולט מן הכותל לחוץ החזיק נמי בזיז שהוא רחב בד' על ד' אורך דכיון דהניח לו אורך של מקום חשוב נתרצה לו נמי ברחבו דאין מקום חשוב בפחות מד' על ד'. והוא הדין שאם החזיק ברחב טפח במשך עשרה לא החזיק כי אם ברחב ד' אבל אם החזיק ברחב טפח במשך ג' לא החזיק ברחב ג' אלא מה שהחזיק החזיק ולא יותר: **אמר רב הונא לא שנו.** דאין יכול למחות: **אלא בעל הגג.** שהוא בעל הזיז: **בבעל החצר.** דאינו יכול למחות בו ולומר אל תשתמש בזיז שלי דמה הפסיד בעל הגג הלא כשישתמש בעל החצר ויתלה בזיז חפציו לא יראהו לבעל הגג שהרי הוא תחתון לו וליכא היזק ראיה ואי משום דממלא מקום הזיז שעכשיו אין יכול בעל הגג לתלות בו חפציו להא לא חיישינן דכיון דאין לו חזקה ויכול זה בעל חצר לחתכו לזיז אם יצטרך כל שכן שישתמש בו בעודנו תלוי באויר שלו. אי נמי הכי קאמרה מתני' אין לו חזקה לבעל הגג וגם אינו יכול למחות בבעל החצר אם בא לקבוע זיזין סמוך לכתלו דהא ליכא היזק ראיה: **אבל בעל החצר.** יכול למחות בבעל הגג שלא יוציא זיז פחות מטפח בתחלה אי נמי שלא ישתמש בזיז שהוציא כבר מפני שהוא עליון וכשיבא להשתמש יראה בעלילה זו בחצר ואיכא היזק ראיה: **ורב יהודה אומר כו'.** טעמא מפרש לקמיה: **ומר סבר לא שמיה היזק.** רב יהודה. והלכך אינו יכול למחות בעל החצר בבעל הגג: **ושאני הכא דא"ל.** בעל הגג לבעל החצר לשום תשמיש לא חזי לי האי זיז כל שהוא שאלך ואעמוד עליו ואראה בחצירך בעלילה זו ולא חזי אלא למתלי בי חפצי וכשארצה לתלות מהדרנא אפאי ואושיט זרועי ואתלה דכיון דיכולני לתלות בחזרת פנים אם אסתכל בחצירך אהא נתפס כגנב והלכך ליכא היזק ראיה. ורב הונא [א"ל] זימנין דבעיתת ליפול מן הגג כשתעמוד בשפת הגג ותשוח לתלות דבר על הזיז ולא תהדר אפך ולא תבוש מלהסתכל בחצרי ולא תהא נתפס כגנב דאפילו כי לא בעיתת תטעון כך ותאמר מחמת ביעתותא לא אהדרנא אפאי והלכך איכא היזק ראיה: **מתני' לא יפתח אדם חלונותיו לחצר.** שיש לו בשותפות משום היזק ראיה וכל שכן לחצר חבירו כדמפרש בגמרא: **לקח בית בחצר אחרת.** הסמוך לזה החצר: **לא יפתחנו לחצר השותפין.** דאע"ג דיש לו חלק בחצר אינו יכול לרבות עליהם אכסנאין: **לא יפתחנה.** שהרי הוסיף דיורין בחצר ומטריח על בני החצר שמרבה עליהן דריסת הרגל: **ופותחה לתוך ביתו.** דכיון דדרך פתח שלו יוצאין לחצר אין טורח לבני החצר שאינו מרבה עליהן דיורין וכדמפרש בגמרא [ס.] שלא הוסיף על ביתו כלום אלא חולקה לשנים שהרי כל ביתו יכול למלאות אכסנאין אם ירצה: **גמ' מאי איריא לחצר השותפין.** הרבים דלא יפתח דמשמע מפני שהן רבים חיישינן שלא יעשה להן היזק ראיה אפילו יחיד (ב) ראיה נמי אסור להזיקו והלכך אפילו לחצר חבירו נמי לא: **אבל לחצר השותפין.** איכא למימר דשרי לפתוח דבלאו הכי בעי איצטנועי מחבירו בחצר שזה יכול לראותו דרך פתח ביתו הפתוח לחצר ולא מזקי ליה חלונות מידי קמ"ל מתניתין דקתני לא יפתח דא"ל האי לבעל החלונות עד האידנא כי הוה משתמשנא בחצר הוה בעינא לאיצטנועי מינך שלא תראני דרך פתח ביתך (ג) ואי הוינא בבית לא הוה בעינא לאיצטנועי מינך שהרי לא היו עושין פתח כנגד פתח כדקתני מתניתין [שם] אבל השתא אפי' בבית בעינא לאיצטנועי מינך כדי שלא תראני דרך חלונותיך שהן גבוהות א"נ עד האידנא כי הוית בחצר בעינא לאיצטנועי מינך כי הוית בבית לא בעינא לאיצטנועי מינך השתא אפילו כשאתה בבית (ד) בעינא לאיצטנועי מינך: **שפתח חלונותיו.** והיה טוען שעשה ברשות בני חצר: **החזקת.** סבר לה לאלתר הויא חזקה דכיון דבפניו[ג] החזיק ושתק אם איתא דשלא ברשות עשה היה לו למחות. והיינו דאמרן בפירקין לעיל (דף מא.) כמאן כרבי יהודה וכר' ישמעאל[ד] וכרבי יוסי דאמרי כל בפניו לאלתר הויא חזקה ואין הלכה כן: **לך יגע וסתום.** דלא הויא חזקה עד שלש שנים:

ולסתום

עין משפט נר מצוה

רעז א מיי' פ"ח מהל' שכנים הל' ג ועי' בהשגות ובמ"מ סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' קנג סעיף ד:

רעח ב מיי' שם הל' א טוש"ע שם סעיף א:

רעט ג מיי' שם פ"ה הל' ו סמג שם טוש"ע ח"מ סי' קנד סעיף ג:

רפ ד ה מיי' שם הל' ח טור ש"ע שם סעיף א:

רפא ו מיי' שם פ"ז הל' ו סמג שם טוש"ע שם סעיף ג:

רפב ז מיי' שם פ"ה הל' ו סמג שם טוש"ע שם:

רבינו גרשום

למחות. ולעכב אדם בחבירו שלא יוציא בחצירו זיז טפח ואם פחות מטפח הוא אין לו חזקה בחצר שאינו חשוב. ואין יכול למחות בידו בעל החצר שלא יוציא בחצירו פחות מטפח שכיון שאין לו חזקה בכך מאי איכפת ליה: הכי קאמר. החזיק בטפח שיש לו בחצר חבירו זיז רחב טפח ובמשך ארכו ד' יש לו חזקה בחצר ברוחב ד' כנגד אורך כל הכותל שכיון שלא מיחה בו בעל חצר בזיז חשוב כזה בידוע שיש לו חזקה בחצר כנגד כל הכותל ברוחב אותו זיז: לא שנו. שאין יכול למחות אלא בעל הגג בבעל חצר שאין יכול בעל הגג לעכב לבעל החצר שלא ישים בחור שבכותלו זיז פחות מטפח אם הוא צריך לו שכבר אין לו חזקה: אבל בעל חצר בבעל הגג יכול למחות. שלא יוציא זיז פחות מטפח בחצירו בכותלו: מר סבר. רב הונא: שמיה היזק. להכי מעכב בעל חצר לבעל הגג שאגב שישחה מראש גגו וישתמש באותו זיז פחות מטפח שיקשור בו חבל או יתלה עליו [יסתכל] כלום ממנו בחצר ור"י סבר לאו שמיה היזק: ושאני הכא דאמר ליה בעל הגג לבעל חצר לתשמיש לא חזי ההוא זיז פחות מטפח שאין ראוי לעמוד עליו ולא חזי אלא למיתלי ביה שום חפץ: כי תלינא ביה מידי מהדרנא אפאי ותלינא. ולא אסתכל בחצירך: ואידך. בעל חצר אמר זימנין דבעיתת שלא יהא תלוי או קשור בזיז יפה ומעיינת ואגב הכי תסתכל בחצירי: **פיסקא** לא יפתח אדם חלונותיו לחצר השותפין. בחצר שיש לו שותפות בה אם אין לשאר שותפין שם חלונות: אפי' לחצר חבירו. של יחיד אין רשאי לפתוח משום היזק ראיה: לא מבעיא לחצר חבירו דלא. משום דאין לו חלק בה: אבל לחצר שותפין. שיש לו חלק בה הא מצי אמר ליה סוף סוף הא בעית איצטנועי מינאי כשאני נכנס ויוצא בחצר כך הצנע עצמך כשחלונותי פתוחין: קמ"ל. דמצי א"ל השותף עד האידנא קודם פתיחת החלונות כשאתה בחצר הייתי צריך להצנע ממך וכשהיית בבית לא הייתי צריך להצנע. עכשיו אפי' כשאתה בבית צריך אני להצנע ממך בחצר מפני חלונותיך: שפתח. לחצר השותפין ולא מיחו ושוב מיחו: לך יגע וסתום. שאין חזקה עד ג' שנים: אמר רב נחמן

מסורת הש"ס

א) [לעיל ב:], ב) [שייך לסוע"א], ג) [דבפניו רש"ש], ד) [נ"ל בר רבי],

הגהות הב"ח

(א) גמ' ופתחת לך יגע: (ב) רשב"ם ד"ה מאי איריא וכו' אפי' יחיד נמי כצ"ל ותיבת ראיה נמחק: (ג) ד"ה אבל וכו' ביתך וכי הוינא וכו' לא הוית בעינא וכו': (ד) בא"ד כשאתה בבית נמי בעינא: